

แบบรายงานการพัฒนา

หน่วยงาน.....กลุ่มตรวจสอบภายใน/ผู้รับการพัฒนา นางภัทรา อธิรัตน์.....

- ☒ การเข้ารับการฝึกอบรม
- ☐ การค้นคว้าด้วยตนเอง
- ☐ การสอนงาน
- ☐ วิธีการอื่น ๆ (ระบุ)

๑. เรื่องที่ได้รับการพัฒนา

เรื่อง.....AI GOVERNANCE & ETHICS : หลักการจริยธรรม ธรรมาภิบาล และข้อกฎหมายในการประยุกต์ใช้ AI.....

๒. ระยะเวลาในการพัฒนา จำนวน.....วัน/.....๒.....ชั่วโมง
(วันที่.....๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๔)

๓. ความรู้ที่ได้จากการพัฒนา (โดยสังเขป)

หลักจริยธรรม AI คือ หลักการในการออกแบบ พัฒนา และกำกับดูแล AI ให้มีพฤติกรรมหรือผลลัพธ์จากการทำงานให้สอดคล้องตามหลักการจริยธรรม หรือหลักการอันดีที่พึงปฏิบัติตามบริบทที่นำ AI ไปประยุกต์ใช้

หลักจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ เริ่มมีมาตั้งแต่ปี ๒๐๑๙ หน่วยงานที่กำหนด คือ OECD ย่อมาจาก The Organization for Economic Cooperation and Development องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเป็นองค์กรระหว่างประเทศ ของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว และยอมรับระบอบประชาธิปไตย เศรษฐกิจการค้าเสรีในการร่วมกัน พัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาคยุโรปและโลก คือหน่วยงานที่เป็นความร่วมมือนานาชาติของประเทศชั้นนำ

หลักการจริยธรรมพื้นฐานที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาด้าน AI ของ OECD

๑. การเติบโตอย่างทั่วถึง การพัฒนาอย่างยั่งยืน และความเป็นอยู่ที่ดี
๒. เคารพสิทธิมนุษยชนและความยุติธรรม ค่านิยมประชาธิปไตย และความเป็นส่วนตัว
๓. ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการเปิดเผยข้อมูลที่เหมาะสมเกี่ยวกับระบบ AI
๔. ระบบ AI ต้องมีความมั่นคงและปลอดภัย บริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง
๕. องค์กรและบุคคลที่พัฒนาปรับใช้หรือดำเนินการระบบ AI ต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของระบบนั้น

หลักจริยธรรม AI ของประเทศไทย ของ BDE ย่อมาจาก The National Board of Digital Economy and Society Office สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช) มีหลักสำคัญที่คำนึงถึง ดังนี้

๑. ความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืน AI ต้องเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเท่าเทียมกัน
๒. ความสอดคล้องกับกฎหมาย จริยธรรมและมาตรฐานสากล AI ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ควรเอา AI มากำหนดชะตาชีวิตของมนุษย์
๓. ความโปร่งใสและการระมัดระวังรับผิดชอบ เช่น ควรใช้กับการ X-Ray เป็นต้น
๔. ความมั่นคงปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว คนที่นำเอา AI ไปใช้ต้องดูแลความมั่นคงปลอดภัย

๕. ความเท่าเทียม หลากหลาย ครอบคลุมและเป็นธรรม เมื่อนำเอา AI ไปใช้ ข้อมูลต้องหลากหลาย

๖. ความน่าเชื่อถือของระบบ เมื่อพัฒนา AI มาแล้วจะมีความมั่นคงและเสถียร

การประยุกต์ใช้ AI อย่างมีความรับผิดชอบ (Responsible AI) ได้แก่

๑. บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด (Achieve Business Objectives) บรรลุจุดประสงค์ทางธุรกิจ

๒. ความสอดคล้องตามหลักการจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ (AI Ethics Principles) ปฏิบัติตามหลักจริยธรรมด้าน AI

๓. ความสอดคล้องตามกฎหมายและข้อกำหนด (Compliance) ไม่ขัดกับกฎหมายปัจจุบัน ปฏิบัติตามข้อกำหนดและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

๔. ควบคุมความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง องค์กรและสังคม (Risk Control) บริหารความเสี่ยงภายในขอบเขตที่ยอมรับได้

หลักการปฏิบัติจริยธรรม และธรรมาภิบาลในการประยุกต์ใช้ AI ขององค์กรมี ๗ หลักจริยธรรม AI

๑. ความเป็นธรรมและการลดอคติ (Fairness and Bias Mitigation) การทำให้มั่นใจว่าระบบ AI จะไม่เลือกปฏิบัติหรือมีอคติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดโดยเฉพาะ

๒. ความโปร่งใสและการอธิบายได้ (Transparency and Explainability) การทำให้ระบบ AI สามารถเข้าใจได้โดยการให้คำอธิบายที่มาของการตัดสินใจหรือการกระทำของระบบ

๓. ความรับผิดชอบและความรับผิดชอบ (Accountability and Responsibility) การสร้างธรรมาภิบาลข้อมูล เพื่อกำหนดความรับผิดชอบเมื่อระบบ AI ก่อให้เกิดความเสียหายหรือตัดสินใจผิดพลาด

๔. ความเป็นส่วนตัวและสิทธิในข้อมูล (Privacy and Data Rights) การปกป้องข้อมูลผู้ใช้ และการออกแบบระบบ AI ที่บริหารจัดการและประมวลผลข้อมูลในลักษณะที่เคารพสิทธิความเป็นส่วนตัวและกฎระเบียบการคุ้มครองข้อมูล องค์กรส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติตาม PDPA จะมีความพร้อมสำหรับข้อนี้

๕. ความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือ (Security and Reliability) การพัฒนาระบบ AI ที่มีความปลอดภัย น่าเชื่อถือ และปราศจากผลที่ไม่ได้ตั้งใจหรือความเสี่ยง รวมถึงการโจมตี

๖. ผลกระทบและประโยชน์ต่อสังคม (Societal Impact and Benefit) การพิจารณาผลกระทบที่กว้างขึ้นของระบบ AI ต่อสังคม โดยมุ่งเน้นการสร้างประโยชน์เชิงบวกต่อความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม

๗. การควบคุมและความเป็นอิสระของมนุษย์ (Human Control and Autonomy) การกำหนดว่ามนุษย์ยังคงควบคุมระบบ AI และระบบเหล่านี้ไม่จำกัดความเป็นอิสระศักดิ์ศรี และอำนาจในการตัดสินใจของมนุษย์

๔. สิ่งที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

- เพื่อลดความเสี่ยงทางกฎหมาย และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน : ป้องกันการละเมิดกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

- เพื่อช่วยวิเคราะห์ข้อมูลจริยธรรม และความโปร่งใส ป้องกันการละเมิดสิทธิ : ลดโอกาสที่ AI จะตัดสินใจอย่างลำเอียง (Bias) หรือเลือกปฏิบัติ ซึ่งอาจนำไปสู่การฟ้องร้องทางแพ่งและอาญา

(.....นางภัทรา อิฐรัตน์.....)

ผู้เข้ารับการพัฒนา